

Полтавський державний медичний університет

БІБЛІОТЕКА

Серія віртуальних бюлетенів
“Гідні визнання”. Випуск 21.

“Поборник за свободу України”

Совачев Василь Якович

*До 145-річчя з дня
народження військового
лікаря з Полтавщини,
доктора медицини,
генерал-хорунжого
Армії УНР*

Автор: Резутіна Т.
Редактор: Безноса С.

Совачев Василь Якович (15.06.1876 – 03.05.1924)

- ▶ *Генерал-хорунжий Армії УНР,*
- ▶ *начальник Санітарної управи Армії УНР,*
- ▶ *доктор медицини, військовий лікар,*
- ▶ *автор 7 друкованих наукових праць*

Санітарний полковник ВАСИЛЬ СОВАЧІВ.
Головний Санітарний Інспектор Військового Міністерства.
Помер на еміграції в Карпатах 1924 року і похований на цвинтарі
в Осмолоді (повіт Долина).

**Василь Совачев народився
у с. Турівка Прилуцького
повіту Полтавської губернії**

**Його батьки – Яків
Васильович Совачев і Надія
Іванівна Міхновська – нащадки
поколінь священників
Совачевих та Міхновських**

**У реєстраційній картці
в пункті «національність»
зазначив: «Українець (з козаків
1-го реєстру короля Степана
Баторія)»**

*Після закінчення в 1896 р.
Прилуцької гімназії
вступив на медичний
факультет Київського
університету святого
Володимира.*

*Під час навчання приблизно
два роки очолював
у м. Києві «Молоду
Громаду», був «головним
порадником» гімназійного
гуртка, що виник у
м. Прилуках близько 1896 р.*

У 1898 р. В. Совачев познайомився із Симоном Петлюрою і певною мірою долучився до формування світогляду майбутнього Головного Отамана військ та Голови Директорії УНР

**Василь успішно закінчив
університет 1902 р. і здобув
право працювати лікарем**

**3 січня 1903 р. – він лікар
для доручень при Віленському
губерніальному правлінні**

**3 квітня 1904 р. – на військовій
службі на посаді молодшого
лікаря в 10-му піхотному
Новоінгерманландському полку,
у складі якого брав участь
у російсько-японській війні**

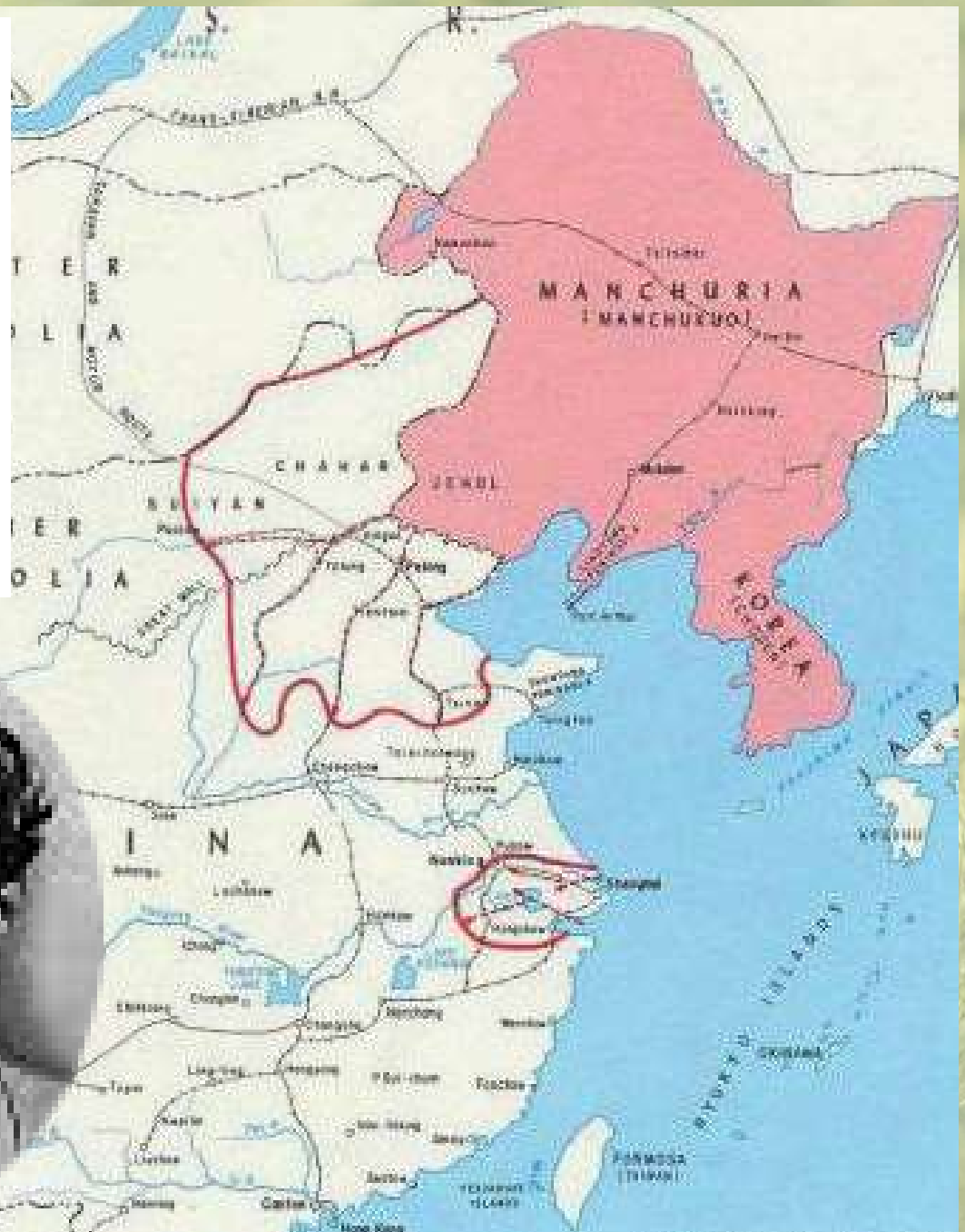

Свої найкращі фахові якості проявив під час битви під Ляоляном, Мукденом, біля річки Шахе тощо.

Самовіддано працював у військово-санітарних потягах і зведених шпиталях Маньчжурської армії. За цю війну нагороджений орденами святого Станіслава 3-го ступеня з мечами та святої Анни 3-го ступеня

***У Маньчжурії познайомився
зі своєю майбутньою
дружиною Ганною
Хартуларі (у майбутньому
відомою акторкою), з якою
обвінчався в Турівці під час
відпустки 30 квітня 1906 р.***

«Саме завдяки Василю та його сім'ї, – пише О. Ротач, – остаточно сформувався світогляд Ганни», про що розповідала й сама вона:

«Я була щаслива. Велика частка того щастя походила від радості, що я нарешті попала в українське оточення, немов у рідне гніздо! Я почувала себе частинкою української нації, для якої хотілося жити й працювати. Все моє попереднє життя відлетіло кудись далеко, і я з ним безповоротно розірвала. Мій чоловік бачив, що зо мною діється, і не заважав мені летіти в минуле свого народу»

Упродовж 1909-1911 рр. навчався в Імператорській військово-медичній академії, після чого влітку 1912 р. захистив дисертацію. Рішенням Конференції академії від 27 червня 1912 р. Совачеву присвоєно ступінь доктора медицини. У 1910 р. нагороджений Орденом святого Станіслава 2-го ступеня

Першу світову війну Василь Якович зустрів у с. Турівці

► Згідно з мобілізаційним планом, він призначений головним лікарем «польового запасового шпиталю № 188», де працював до кінця листопада 1917 р.

► Брав участь у кривавих боях у складі 4-ої армії при обороні лінії Люблін-Холм у 1915 р.

► За службу на посаді головного лікаря нагороджений орденами святої Анни 2-го ступеня в 1915 р. та святого Володимира 3-го ступеня в 1916 р.

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ГУМАНІТАРНИХ ПРОБЛЕМ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ПЕРША СВІТОВА ВІЙНА: ПОДІЇ ТА ФАКТИ

Звістку про лютневу революцію зустрів у м. Чернівцях. Брав активну участь в українізації військових підрозділів, організації зборів вояків-українців (у березні 1917 р. Василя Яковича обрали отаманом усіх українських військ у м. Чернівцях)

У тому, що на першотравневій маніфестації українські частини йшли окремо під національним прапором, – його велика заслуга

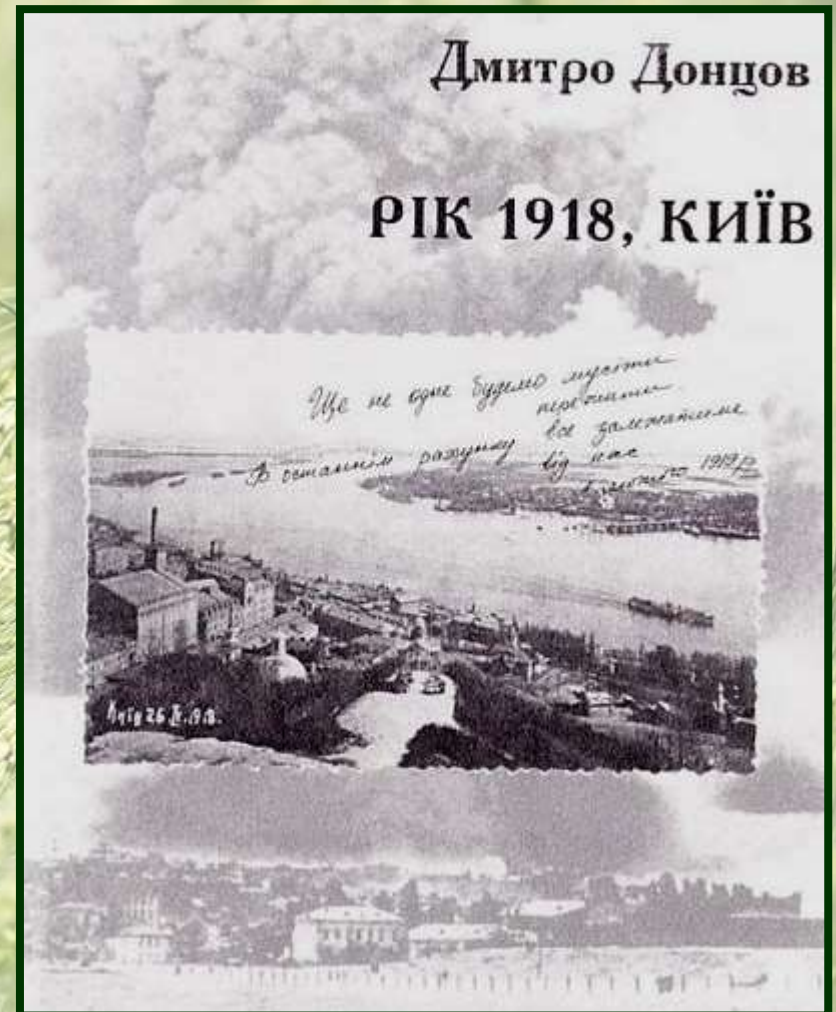

Наприкінці листопада 1917 р. Військовий Секретаріат Центральної Ради відкликав Совачева для роботи в м. Києві.

У грудні 1917 р. він призначений Начальником санітарних установ України при Санітарній управі Військового Секретаріату

Управа займала приміщення в готелі «Бельвю» на Володимирській вулиці, у цьому ж будинку родині Совачевих надали маленьку кімнатку.

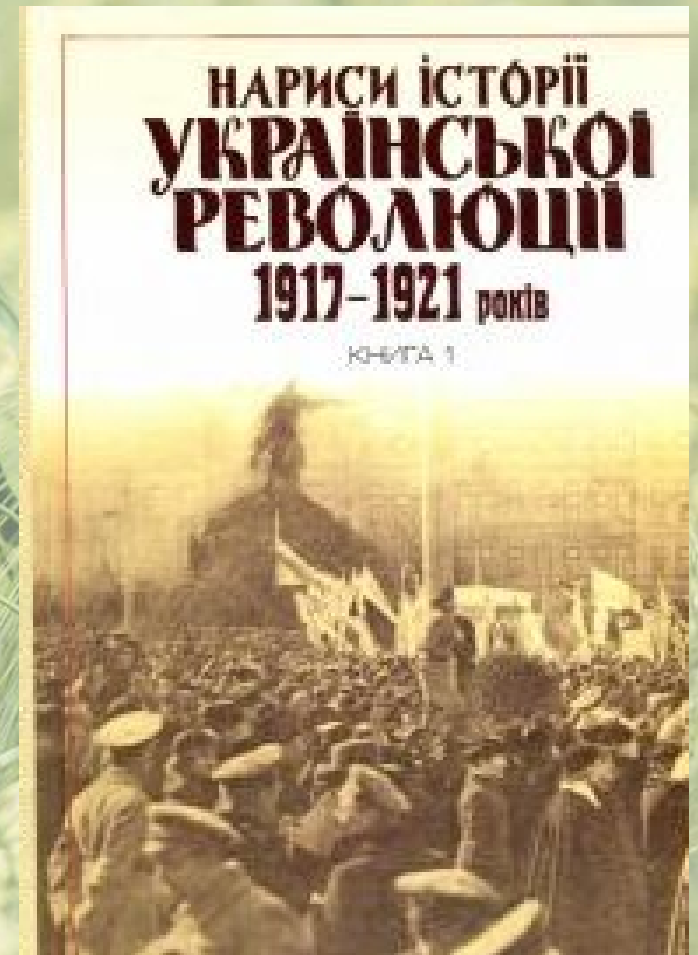
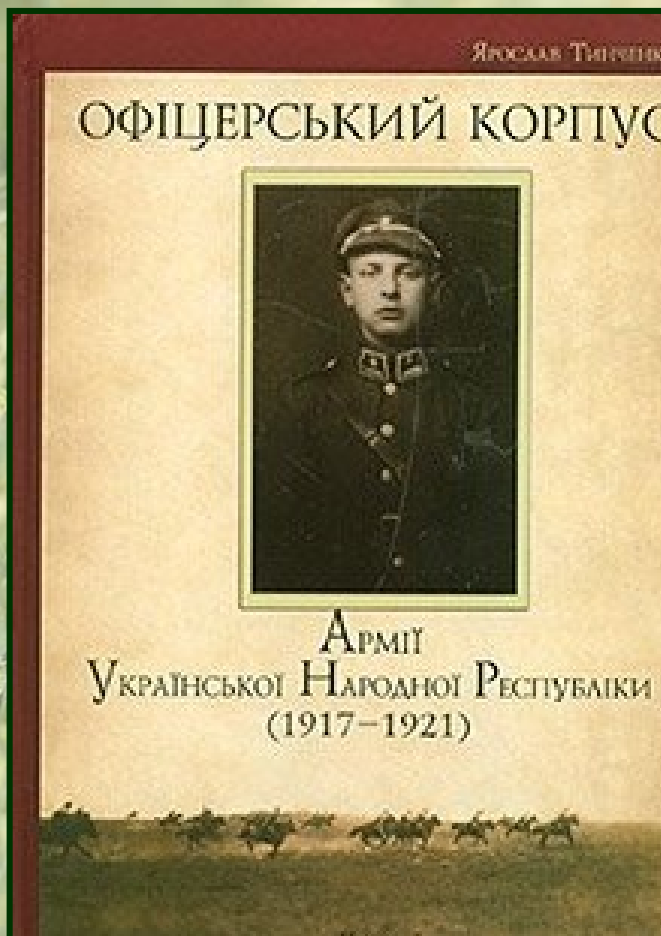
У січні 1918 р., коли місцеві більшовики здійснили заколот у м. Києві, ця частина міста перетворилася на арену запеклих боїв. Від більшовицьких окупантів Совачеві втекли до Прилуччини

До Києва повернувся на початку травня 1918 р.

У період Української Держави працював у Головній військово-санітарній управі Військового Міністерства (деякий час був її керівником)

У лютому 1919 р. обійняв посаду начальника Санітарії Армії УНР

Завідував шпитальним відділом українського Червоного Хреста, був головним санітарним військовим інспектором Військового міністерства УНР, його дружина працювала у шпиталі, в українському Червоному Хресті та військовій Санітарній управі

Санітарна управа по червень 1919 р. знаходилася на Галичині, потім – у м. Кам'янець-Подільському.

То були часи великих випробувань: епідемії скорочували кількісний склад українського війська у кілька разів більше, ніж бойові втрати

Керівники Директорії та Армії УНР. Кам'янець-Подільський, липень 1919 року. Сидять: Ф. Швець, С.Петлюра, А.Макаренко. Стоять: ад'ютант Петлюри О.Доценко, нач. канцелярії М.Миронович, полк. Куликовський, сотн. Осеський (брат Наказного Отамана), генерал-квартирмейстер Генштабу Шайбле, військовий міністр В.Петрів, посильний Г.Швець, начальник Головної юридичної управи Армії УНР Є.Мошинський(?)

**На початку жовтня 1920 р.
під час роботи у шпиталі
м. Коломия тяжко захворів.
Після інтернування
в листопаді 1920 р.
по квітень 1921 р.
перебував у м. Тарнові**

Тарнів. Ратуша

ІНТЕРНУВА́ННЯ (франц. *interner* – оселяти, від лат. *internus* – внутрішній) – прийняття та примусове оселення під час збройного конфлікту нейтральною або іншою державою, що не є стороною конфлікту, осіб, які належать до збройних сил воюючих держав, що вимушено вступили на її територію

© Джерело: В. Н. Денисов .
Інтернування // Енциклопедія
Сучасної України: електронна версія
[веб-сайт] / гол. редкол.: І.М. Дзюба,
А.І. Жуковський, М.Г. Железняк та ін.;
НАН України, НТШ. Київ: Інститут
енциклопедичних досліджень НАН
України, 2006.
URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=12418

Працював лікарем на курорті в с. Підлютому (нині – Івано-Франківська область). Таке становище гнітило родину Совачевих – вони збираються до Чехо-Словацької Республіки. Тим більше, що Ганні запропонували роботу в Ужгородському театрі (там продовжувала свою діяльність труппа Садовського), про що клопоталися і місцева «Просвіта», і Український громадський комітет у Празі

Загальний вид
Підлютого

Widok ogólny
Podlutego

3 травня 1924 р.,
не доживши до власного
48-ліття, Василь Совачев
помер від висипного тифу,
яким заразився під час
лікування хворих селян
у с. Сливки біля с. Підлютого

Полк. Совачів
Начальний лікар придніпрянської ар
Визначний мед. діяч

Використані джерела:

1. Василь Якович Совачів // Rodovid: Багатомовне генеалогічне дерево. – Режим доступу: <https://uk.rodovid.org>

2. Совачева Г. Україна таки буде! : спогади, статті й замітки, листи / Ганна Совачева ; [упоряд., авт. передм. О. П. Ротач]. – Полтава : Дивосвіт, 2017. – 431 с. : іл.

3. Український військово-історичний календар. Червень 2016 / За ред. Н.А. Агаєва / Упорядник В.Р. Мараєв. – К. : НДЦ ГП ЗС України. – 2016. – С. 31-32. – Режим доступу: <https://issuu.com/ndcgpzsu>

4. Шупта Д. Велика українська актриса / Дмитро Шупта // Рідний край. – 2018. – № 2 (39). – С. 223-227